

NORGES HØYESTERETT

Den 25. juli 2023 ble det av Høyesteretts ankeutvalg med dommerne Bull, Falch og Sæther i

HR-2023-1398-U, (sak nr. 23-081221STR-HRET), straffesak, anke over dom:

A (advokat Anne Kristine Bohinen)

mot

Påtalemyndigheten

truffet slik

B E S L U T N I N G :

- (1) Saken gjelder anke over lagmannsrettens domfellelse for kjøring av motorvogn i påvirket tilstand.
- (2) A ble 24. mai 2022 tiltalt for to tilfeller av kjøring mens hun var påvirket av THC tilsvarende en alkoholpromille på over 0,2, jf. vegtrafikkloven § 31 første ledd jf. § 22 første ledd (post I a og b). Tiltalen omfattet også ett tilfelle av forulemping av offentlig tjenestemann, jf. straffeloven § 156 andre ledd (post II).
- (3) Ved Agder tingretts dom 28. oktober 2022 ble hun frifunnet.
- (4) Påtalemyndigheten anket, og Agder lagmannsrett avsa 20. april 2023 dom med slik domsslutning:
 - «1. A, født 00.00.1983, frifinnes for tiltalebeslutningen post II.
 2. A, født 00.00.1983, dømmes for to overtredelser av vegtrafikkloven § 31 første ledd jf. andre ledd bokstav a, jf. § 22 første ledd jf. tredje ledd, jf. straffeloven § 79 bokstav a, til en bot på 8000 – åttetusen – kroner, subsidiært fengsel i 8 dager.»
- (5) A har anket domfellelsen i punkt 2 til Høyesterett. Anken gjelder lovanvendelsen og straffutmålingen.
- (6) Under lovanvendelsen anføres for det første at straffbarhetsgrensen som er satt i forskrift for THC i blodet, er lovstridig. Grensen er satt så lavt at den også rammer førere som er klinisk edru. Slike førere kan ikke regnes som «påvirket» etter vegtrafikkloven § 22 første ledd. Den

lave rusgrensen for THC strider derfor både mot hjemmelsloven og mot lovskravet i Grunnloven § 96.

- (7) For det andre anføres at lagmannsretten har stilt for strenge krav til dokumentasjon for at tiltalte hadde forskrivning på rusmiddelet fra lege, jf. vegtrafikkloven § 22 tredje ledd andre punktum.
- (8) Subsidiært anføres det at straffen er for streng, særlig tatt i betraktning de belastninger tiltalte ble utsatt for etter pågripelsen.
- (9) *Påtalemyndigheten* har anført at lagmannsrettens dom er riktig og slutter seg til dens vurderinger.
- (10) *Høyesteretts ankeutvalg* bemerker:
- (11) Tiltalte ble frifunnet i tingretten og domfelt i lagmannsretten for tiltalen om ruspåvirket kjøring. Hun har derfor ankerett til Høyesterett. Anken kan da nektes fremmet bare dersom ankeutvalget enstemmig finner det klart at anken ikke kan føre frem, jf. straffeprosessloven § 323 første ledd tredje punktum. En eventuell ankenektelse må begrunnes, jf. § 323 andre ledd andre punktum.
- (12) A har gjort gjeldende at hennes konsentrasjon av THC i blodet uansett er straffri fordi hun hadde fått forskrevet cannabis på resept fra lege i Nederland. Hun anfører at lagmannsretten her har stilt for strenge krav til dokumentasjonen.
- (13) Det følger av *vegtrafikkloven § 22 tredje ledd andre punktum* at de forskriftsfastsatte grensene for THC i blodet ikke gjelder dersom overskridelsen «skyldes legemiddel inntatt i henhold til gjeldende forskrivning fra lege». Når tiltalte påberoper dette unntaket, må tiltalte dokumentere opplysningen, jf. HR-2017-1523-U.
- (14) Etter å ha gjengitt den fremlagte legeerklæringen, som er skrevet henholdsvis seks måneder og én måned etter kjøringen fant sted, skrev lagmannsretten:

«Lagmannsretten legger til grunn at dokumentasjonen, for å være gjeldende, må være dekkende for gjerningstidspunktet, og i tillegg gjelde det forskrevne legemidlet og angi aktuell dosering. Tiltaltes dokumentasjon oppfyller ikke to av disse tre kravene. Det er ut fra den fremlagte legeerklæringen ikke mulig å se hvorvidt tiltalte hadde gjeldende forskrivning fra lege av cannabis på gjerningstidspunktene, i tillegg til at den ikke har noen opplysninger om definert døgndose. Uten opplysning om forskrevet dosering, har lagmannsretten ikke grunnlag for å vurdere hvorvidt tiltaltes inntak overskrider legens anvisning. Dette gjelder selv om den sakkyndige i sin erklæring har uttalt at de påviste verdier er forenlig med medisinsk bruk. Lagmannsretten finner at tiltalte relativt lett kunne oppfylt kravene til dokumentasjonen, uten at hun har ønsket å bidra til dette.

Lagmannsretten er etter dette kommet til at tiltalte ikke har fremlagt tilstrekkelig dokumentasjon for at de påviste konsentrasjoner av THC i hennes blod skyldes inntak etter gjeldende foreskrivning av lege.»

- (15) Ankeutvalget er enig i denne lovanvendelsen. Både kravet om at forskrivningen må dekke gjerningstidspunktet, og kravet om at den må angi doseringen, er nødvendig for å kunne ta stilling til om unntaket kommer til anvendelse. Uten slik dokumentasjon kan det ikke fastslås

om overskridelsen av den forskriftsfastsatte grensen er «i henhold til» gjeldende forskrivning fra lege.

(16) Ankeutvalget finner det derfor klart at anken over anvendelsen av vegtrafikkloven § 22 tredje ledd andre punktum ikke kan føre frem.

(17) Lagmannsretten har begrunnet *straffutmålingen* slik:

«Det skal utmåles straff for to tilfeller av kjøring i påvirket tilstand tilsvarende lavpromille. Denne type overtredelser straffes vanligvis med bot, noe aktor også har påstått. Det foreligger ingen skjerpene omstendigheter ved tiltaltes kjøreatferd, og lagmannsretten ser ingen grunn til å fravike utgangspunktet for valg av straffart.

Etter Agder politidistrikts bøtedirektiv, gjeldende på gjerningstidspunktet, begrunnet kjøring i påvirket tilstand med påvirkning mellom 0,2 og 0,4 promille bøter i størrelsesorden fra kr 6000 til kr 10000.

Straffeloven § 79 bokstav a kommer til anvendelse slik at det i vår sak skal tas utgangspunkt i straffen for en slik kjøring, og deretter gjøres et passende tillegg i straffen for den andre kjøringen. Når det også tas et visst hensyn i formildende retning til at det er gått 1 år og 8 måneder siden den første kjøringen og 1 år og 2 måneder siden den andre, finner lagmannsretten at boten passende kan settes til kr 8000 som påstått av aktor.»

(18) Tiltalte anfører at det i formildende retning også må legges vekt på at hennes rettigheter etter straffeprosessloven § 182 ble krenket da hun, i forbindelse med pågripelsen ved det andre tilfellet av mistanke om ruspåvirket kjøring, ble nektet å ringe sin sønn på 13 år som var alene hjemme.

(19) Forhold som knytter seg til politiets bruk av tvangsmidler kan etter omstendighetene virke formildende ved straffutmålingen, se for eksempel Rt-2005-716 avsnitt 24 og Rt-2013-789 avsnitt 85. Ankeutvalget kan imidlertid under enhver omstendighet ikke se at straffen står i noe åpenbart misforhold til handlingene om de er straffbare, jf. straffeprosessloven § 344. Dette gjelder selv om det skulle vært i strid med tiltaltes rettigheter etter § 182 at hun ikke fikk ringe sin sønn. Etter dette er det klart at heller ikke anken over straffutmålingen kan føre frem.

(20) Da anken så langt den gjelder anvendelsen av vegtrafikkloven § 22 tredje ledd andre punktum og straffutmålingen heller ikke reiser spørsmål som har betydning utenfor den foreliggende sak, eller det av andre grunner er særlig viktig å få disse ankegrunnene prøvd i Høyesterett, tillates anken ikke fremmet for så vidt.

(21) Ankeutvalget tillater anken fremmet så langt den gjelder anvendelsen av *vegtrafikkloven* § 22 første ledd, jf. tredje ledd første punktum.

(22) Beslutningen er enstemmig.

S L U T N I N G

Anken tillates fremmet så langt den gjelder anvendelsen av vegtrafikkloven § 22 første ledd, jf. tredje ledd første punktum. For øvrig nektes anken fremmet.

Ingvald Falch
(sign.)

Henrik Bull
(sign.)

Knut Erik Sæther
(sign.)